

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЛОВОТВІРНОЇ ПАРАДИГМИ ДІЄСЛІВ ІЗ ЗНАЧЕННЯМ «ПЕРЕМІЩЕННЯ ВНИЗ» В УКРАЇНСЬКІЙ І ПОЛЬСЬКІЙ МОВАХ

Сегін Л. В. Структурно-семантичні особливості словотвірної парадигми дієслів із значенням «переміщення вниз» в українській і польській мовах.

У статті проаналізовано структурно-семантичні особливості типової словотвірної парадигми префіксальних дієслів динамічної просторової локалізованості в українській і польській мовах. Під час дослідження з'ясовано структуру парадигми – субстантивно-ад'єктивно-вербально-адвербіальна, виявлено типологію семантичних позицій кожної із зон, встановлено набір словотворчих засобів, що експлікують словотвірні значення, а також кількісну наповнюваність зон і семантичних позицій.

Ключові слова: словотвірна парадигма, словотвірний потенціал, словотвірне значення, девербатив, словотворчий формант.

Сегін Л. В. Структурно-семантические особенности словообразовательной парадигмы глаголов со значением «перемещение вниз» в украинском и польском языках.

В статье исследуются структурно-семантические особенности типовой словообразовательной парадигмы префиксальных глаголов динамической пространственной локализации в украинском и польском языках. В ходе исследования выясняется структура парадигмы – субстантивно-адъективно-вербально-адвербиальная, обнаружена типология семантических позиций каждой с зон, установлен набор словообразовательных средств, которые эксплицируют словообразовательные значения, а также количественное наполнение зон и семантических позиций.

Ключевые слова: словообразовательная парадигма, словообразовательный потенциал, словообразовательное значение, девербатив, словообразовательный формант.

Sehin L. V. The struktural-semantik features of the word-building paradigm of verbs with the meaning “downward movement” in Ukrainian and Polish languages.

The article deals with the structural-semantic peculiarities of the typical word-building paradigm of the verbs with the prefixes of dynamic spatial localization in the Ukrainian and Polish languages. The research determines the structure of the common word-building paradigm – substantive-adjective-verbal-adverbial – and reveals the typology of semantic positions of every zone (“an executor of the action”, “a subjectified action”, “a place of the action”, “an object”, “an instrument of the action” – in the substantivized zone; “an attribute of the object”, “an attribute of the subject”, “intended for what the inventive stem points out” – in the adjectival zone; “with the help of the action called by the verb, transfer (transferred) from somewhere else all or lots”, “performing an action to transfer something from the state of the object to the state of the subject” – in the verbal zone; “adverbialization of the action” – in the adverbial zone). The investigated verbs of the Ukrainian language realize all the meanings of the typical word-formative paradigm, in the Polish language has been not discovered derivatives with word-formative meaning “intended for what the forming verb appointed”. Among the deverbals of the two comparative languages the greatest number of nouns has been noted. It is proved that the word-building meaning “a subjectified action” is characterized by the largest depth of the places (ukr. *зіскок, зскакування; скид, скидка, скинення, скидання* та ін.; pol. *osuwanie, osunięcie, osuw, osunięcie; spad, spadek, spadanie, spadnienie, spadnięcie*). Nouns with this meaning in the Polish language are quantified the Ukrainian deverbals almost in twice. It is stated that some nouns with the meaning “object-related actions” are not even fixed in explanatory dictionaries; the set of word-building meanings which explicate word-building meanings and quantitative admission of the zones and semantic positions is defined. None of the verbs has implemented all the word-formation meanings of a typical word-formative paradigm.

Key words: word-building paradigm, word-building potential, word-building meaning, deverbative, word-building formant.

Тривалий час словотвірну систему розглядали як сукупність словотвірних типів, відповідно дериватологи свою увагу зосереджували на словотворчому форманті. Одним із перших звернув увагу на таку однобоку ситуацію І. Ковалик, який констатує, що у працях із суфіксального словотвору дослідники звертають увагу головним чином на суфікси, а ролі твірної основи звичайно не враховують [10, с. 6–7]. Такий аспект з опертям на твірну основу в лінгвістичній літературі отримав назву основоцентричного, мета якого – виявити й описати словотвірну спроможність різних класів твірних слів, виявити чинники, які детермінують їх семантико-словотвірні трансформації. На думку дослідників, однією з одиниць дериваційного потенціалу слова є його словотвірна парадигма (СП) – комплексна системоутворювальна одиниця, що становить сукупність дериватів одного ступеня творення, об’єднаних тотожністю твірної основи [7, с. 5]. З цього погляду

об'єктом аналізу були різні частиномовні парадигматичні об'єднання, але особливе місце належить дієсловним. У славистиці є низка лінгвістичних досліджень, у яких проаналізовано словотвірні можливості словацьких дієслів [19], окремих груп дієслів російської мови [13; 18 та ін.], у польському мовознавстві цим питанням присвячено праці Х. Ядацької [20 та ін.]. В україністиці в межах СП віддієсловний словотвір зазвичай представлений дослідженнями окремих лексико-семантичних груп непохідних лексем, зокрема дієслів конкретної фізичної дії із семантикою створення об'єкта [6], дієслів із семою руйнування об'єкта [15], дієслів семантичного поля «аграрне виробництво (рослинництво)» [14], дієслів руху [1]. Розпочато вивчення словотвірного потенціалу похідних дієслів, зокрема проаналізовано в цьому ракурсі вербативи іменникового, прикметникового і звуконаслідувального походження [11], окремі групи префіксальних дієслів [2; 16]. Серед важливих проблем української дериватології, які потребують теоретичного осмислення, як справедливо зазначають З. Валюх та Н. Клименко, є комплексний аналіз словотвірних категорій та їх типологію й зіставлення в споріднених і неспоріднених мовах [3, с. 6; 9, с. 81], який є одним із пріоритетних напрямів сучасної лінгвістики [17, с. 4]. Дієслова динамічної просторової локалізованості (ДПЛ) із значенням «переміщення вниз» не були предметом спеціального дослідження з позицій зіставної основоцентричної дериватології.

Мета статті – проаналізувати структурно-семантичні особливості типової словотвірної парадигми дієслів із значенням «переміщення вниз» в українській і польській мові. Мета вимагає розв'язання таких завдань: 1) визначити структурну типологію досліджуваних девербативів; 2) установити континуум словотвірних значень, реалізованих похідними від префіксальних дієслів; 3) простежити глибину семантичної позиції; 4) з'ясувати кількісну наповнюваність кожного структурного блоку, словотвірного значення.

Матеріалом для дослідження послужили 170 девербативів української мови від 47 твірних дієслів та 225 похідних польської мови від 56 твірних, отримані методом суцільної вибірки з найавторитетніших джерел (СУМ, СУМГ, ВТССУМ, SJPД, SJPК).

Як відомо, дериваційні можливості твірного репрезентує СП. Дериватологи констатують, що СП має двоїстий характер, тобто є одиницею плану змісту й плану вираження. Зважаючи на

двоплановість конкретної СП, та, як слушно зауважують дослідники, щоб відмежуватись від «примх лексики» у словотворі й простежити закономірності в будові СП, було введено поняття типової СП. О. Земська відзначає, що «типову СП отримуємо абстрагуючись від конкретних способів вираження тих чи інших дериваційних значень. Типову парадигму формують конкретні парадигми, у яких наявний однаковий набір дериваційних значень» [7, с. 73]. За словами дослідниці, СП є найбільш зручним об'єктом зіставлення, оскільки найяскравіше показує системний характер словотвору [8, с. 250]

Під час аналізу конкретних СП заявлених дієслів виявлено похідні чотирьох лексико-граматичних класів: іменники, прикметники, дієслова, прислівники. На думку І. Вихованця, творення іменників спирається на семантико-синтаксичну структуру речення, а отже, деривація таких утворень регулюється відповідними іменниковими синтаксемами. Відповідно до заміщуваних синтаксичних конструкцій синтаксемних позицій речення можна виділити ряд словотвірних категорій іменника, якими є суб'єкт дії, стану, знаряддя дії, місце, іменники дії або стану [4, с. 134]. Названі значення на рівні словотвору можуть бути виражені похідними іменниками. Інакше кажучи, структура та семантика субстантивного блоку СП дієслів ДПЛ із значенням «переміщення вниз» зумовлена валентністними особливостями твірних дієслів. Твірні дієслова означають процеси переміщення і передбачають валентні позиції суб'єкта, об'єкта, інструмента, місця. Ці семантичні гнізда в мові представлені відповідними субстантивами, напр., суб'єкт (виконавець) – *скидальник* та ін., об'єкт – *опади* та ін., інструмент (знаряддя) – *самоскид* (техн.) та ін., місце – *з'їзд* тощо.

Типова СП досліджуваних префіксальних дієслів ДПЛ має чотиризонну субстантивно-ад'єктивно-вербально-адвербіальну структуру з 11 словотвірними значеннями (СЗ): «виконавець дії», «опредметнена дія», «місце дії», «об'єкт», «знаряддя дії» – у субстантивній зоні; «ознака об'єкта», «ознака суб'єкта», «призначений для того, на що вказує твірна основа» – в ад'єктивній зоні; «за допомогою дії, названої дієсловом, перемістити(ся) звідки-небудь кудись усіх чи багатьох», «виконуючи дію, переводити щось із стану об'єкта в стан суб'єкта» – у вербальній зоні; «адвербіалізація дії» – в адвербіальній.

Науковці, що досліджували словотвірний потенціал непохідних дієслів української мови зазначають, що найбільшою дериваційною

продуктивністю аналізовані вербативи відзначаються в породженні дієслів [6; 15 та ін.]. Щодо префіксальних дієслів із семантикою переміщення вниз можна констатувати, що найбільш кількісно представлений субстантивний блок (109 (64,1%) в українській мові і 171 (76%) у польській мові.

Дієслова із значенням «переміщення вниз» найпродуктивніше породжують похідні із значенням «**опредметнена дія**». Збереження дериватом дієслівної семантики вихідного дієслова зумовлює функціонування в системі сучасної української мови великої кількості віддієслівних іменників на позначення руху. Загальна кількість вторинних траспозиційних найменувань у субстантивному блоці типової СП досліджуваних базем становить 78 одиниць (45,8%) в українській мові і 141 (62,6%) у польській мові: укр. *скочення, зістрибування, злізання, зіскок, зниження, опускання, скинення, спуск, осування, спихання, скидання, опадання, спадання, облітання, заходження, спад1, скид2, звалювання, обпадання, спускання, зсунення, сплигування* та ін.; пол. *zachodzenie, zachód, zbieganie, zeskok (gim.), zeskoczenie, zjechsnie, zjeżdżanie, zrzczenie, rzucanie, rzut, zstąpienie, zstęp (daw.), zejście1, schodzenie, zniżanie, zskakiwanie, opuszczanie, osuwanie, upadanie, upadnięcie, schadzanie, schód4b* та ін. Можна підтвердити думку мовознавців, що немає жодних перешкод для утворення таких іменників, якщо в комунікативній діяльності виникає потреба в таких дериватах. Для аналізованого СЗ характерна найбільша глибина місць. Залежно від кількості похідних, що мають одне й те саме СЗ, семантичні позиції можна поділити на одночленні і багаточленні, тобто одна й та ж семантична позиція може бути представлена одним дериватом, двома, трьома і т. ін. пор.: *зіскок, зскакування; скид, скидка, скинення, скидання; спад, спадание, spadnienie, spadek, spadnięcie* та ін. Кількість таких синонімів від аналізованих префіксальних дієслів у зіставлюваних мовах різна (див. табл. 1).

Таблиця 1

Глибина місць СЗ «опредметнена дія»

	мови	
	українська	польська
Одночленні	24	10
Двочленні	12	22
Тричленні	1	10
Чотиричленні	1	9
П'ятичленні	–	1

Слід констатувати, що частину іменників із значенням «опредметнена дія» тлумачні словники взагалі не фіксують (зисковзування, зістрибування, злізання, злітання, зступання), що можна пояснити відставанням лексикографічного фіксування безперервних змін у словниковому складі української мови.

Субстантивний блок наповнений і дериватами з мутаційним значенням, серед яких є значення «виконавець дії». Це значення виражають іменники із суфіксами **-ач/-acz**, **-льник**, **-ун**, **-ciel**, пор.: укр. *скидач1*, *понижувач*, *скидальник*, *спадун* (зах.); пол. *zgniacz*, *znosciel* (рідко), *zwloczyciel*, *srowadziciel*.

Третю семантичну позицію в субстантивній зоні заповнили девербативи зі значенням «знаряддя», виразником якого є суфікси **-ач** (*скидач2*, *стікач*), **Ø** (укр. *сходу*²; пол. *zstęp* (daw.), *schód1*), **-к-** (укр. *сходки*; пол. *zapadka* (рідко)), **-ц-** (*східці*), **-н-/-п-** (укр. *сходні*; пол. *zsuwnia* (techn.), *schodnia* (hod., mors.)), **-ин-** (*сходина* (діал.), а також композити *самоскид* (тех.), *самоскидка*).

На вираженні словотвірного значення «місце дії» спеціалізуються суфікси **Ø** (укр. *з'їзд3*, *захід*¹, *звал2*, *спад2* (рідко), *схід*¹; пол. *zapad*, *zachód*, *zjazd4*, *zrzuta* (рідко), *spady* (рідко)), **-н-/-п-** (укр. *западня* (діал.); пол. *zskocznia* (sport.)), **-ськ-/-sk-** (укр. *звалисько* (розм.); пол. *zlazisko* (geol.), *zapadisko*), **-ин-/-in-** (укр. *западина*, *спадина*; пол. *zapadlina*), **-ищ-** (*звалище*), **-ень** (*спадень* (заст.)), **-лк-** (*спускалка* (розм.)), **-ln-** (*zjeżdźalnia*), **-ек** (*zrzutek* (рідко)), **-é-** (*zejście2*).

Словотвірне значення «об'єкт» реалізує небагато іменників за допомогою суфіксів **Ø** (укр. *обвал*, *опад*, *опади*, *оповз* (геол., розм.); пол. *odpad* (рідко), *opad*, *zsuw* (geogr., geol.), *zwał*), **-ищ-** (*звалище*, *обвалище*), **-ень** (*оповзень* (розм.)), **-ек** (*odpadek*, *opadek*), **-in-** (*opadzina*, *upadliny*), **-sk-** (*zsuwisko* (geogr., geol.), *upadlisko*).

Ад'єктивна зона типової СП аналізованих лексем репрезентують 35 (20%) прикметників зі словотвірними значеннями «ознака суб'єкта за дією», «ознака об'єкта за дією», «призначений для того, на що вказує твірне дієслово».

Словотвірна позиція «ознака суб'єкта за дією» представлена значною кількістю прикметників із суфіксами **-л-/-л-** (укр. *обпалий*, *опалий*; пол. *opadły*, *upadły*, *zapadły*, *zeszły*, *spetzły*, *spadły*), **-ач-/-юч-** (*опадаючий*, *спадаючий*, *сповзаючий*, *стікаючий*, *заходячий* (рідко),

-ист- (*западистий, обвалистий*), **-н-** (*стічний, спадний*), **-льн-** (*скидальний* (тех.)), **-он-** (*zstąpiony*).

СЗ «**ознака об'єкта за дією**» властиве також невеликій кількості похідних прикметників. Засобами реалізації цієї семантичної позиції є суфікси **-ен-/он-** (укр. *занурений, звалений, зведений, звезений, знижений, обвалений, опущений, осунений, понижений, скинений*; пол. *opuszczony, upadnięty* (діал.), *zepchniony, zwleczony*), **-ут-/єт-** (укр. *зіпхнутий* (рідко), *спихнутий, скинутий*; пол. *zepchnięty*), **-н-** (*зігнаний, опускний, скиданий, понижуваний*), **-ln-** (*zsuwalny*).

Деривати із СЗ «**призначений для того, на що вказує твірне дієслово**» від аналізованих дієслів є нечисленними і утворюються зазвичай за допомогою суфіксів **-льн-** (*звалювальний, скидальний* (тех.), *понижувальний*), **-н-** (*опускний, скидний* (гідр., буд.), *стічний*).

Вербальна зона типової СП аналізованих лексем репрезентована приблизно однаковою кількістю дериватів в обох мовах (35 (20%) в українській мові і 37 (16%) у польській мові). Цю зону формують такі СЗ: «за допомогою дії, названої дієсловом, перемістити(ся) звідки-небудь кудись усіх чи багатьох», «виконуючи дію, переводити щось із стану об'єкта в стан суб'єкта».

На думку Р. Михайлик дієсловом з афіксом **-ся** з новим лексичним значенням характерна «зосередженість, замкнутість дії на суб'єктові, що виступає носієм предикатної ознаки» [12, с. 8]. У результаті приєднання постфікса **-ся** до префіксальних каузативних дієслів руху виникають деривати зі СЗ «**виконуючи дію, переводити щось із стану об'єкта в стан суб'єкта**». Ця семантична позиція актуалізована 11 дериватами в кожній із мов (укр. *знизитися / знижатися, знижуватися, обсунутися / обсуватися, опуститися / опускатися, осунутися / осуватися, скотитися / скочуватися, спуститися / спускатися, звалитися / звалюватися, скотитися / скочуватися, обвалитися / обвалюватися* та ін.; пол. *obniżyć się / obniżyć się, obsunąć się / obsunąć się, opuścić się / opuszczać się, zrzucić się / zrzucić się, zsunąć się / zsunąć się, ztoczyć się / ztaczać się, osunąć się / osunąć się* та ін.).

Похідних із СЗ «за допомогою дії, названої дієсловом, перемістити(ся) звідки-небудь кудись усіх чи багатьох» серед досліджуваного матеріалу зафіксовано в кількості 24 і 26 дериватів в українській мові і 26 девербативів у польській мові: укр. *поспихати, посповзати, посподити, поопадати, поопускати, поскочувати,*

позбігати, поз'їжджати, позскакувати, пообпадати, пооблітати, позсувати, позлазити та ін.; пол. *poobsuwać, pooblatać, poopadać, poopuszczać, pozbiegać, pozjeżdżać, pozlazić, pozniżyć, pozrzucać, pozsuwać, pospuszczać, postaczać* та ін.

Адвербіальна зона типової СП аналізованих префіксальних лексем сформована СЗ «адвербіалізація дії» і представлена одним дериватом в кожній із мов: укр. *скидя* (діал.); пол. *wzniż* (рідко).

Не зафіксовано похідних дериватів у СП українських дієслів *злинити / злинати*³, тобто їхні СП виявилися нульовими, що складає 2,1% від загальної кількості твірних.

Отже, типова СП префіксальних дієслів динамічної просторової локалізованості із значенням «переміщення вниз» має чотиризонну структуру з 11 семантичними позиціями: «опредметнена дія», «виконавець дії», «знаряддя», «місце», «об'єкт» – у субстантивній зоні, «ознака суб'єкта за дією», «ознака об'єкта за дією», «призначений для того, на що вказує твірна основа» – в ад'єктивній зоні, «за допомогою дії, названої дієсловом, перемістити(ся) звідки-небудь кудись усіх чи багатьох», «виконуючи дію, переводити щось із стану об'єкта в стан суб'єкта» – у вербальній зоні та «адвербіалізація дії» – в адвербіальній зоні. Досліджувані дієслова української мови реалізують усі значення типової СП, у польській мові не виявлено дериватів із СЗ «призначений для того, на що вказує твірне дієслово». Серед девербативів обох зіставлюваних мов найбільшу кількість зафіксовано іменників. Семантична позиція «опредметнена дія» характеризується найбільшою глибиною місць (укр. *зіскок, зскакування; скид, скидка, скинення, скидання* та ін.; пол. *osunięcie, osunięcie, osuw, osunięcie; spad, spadek, spadanie spadnienie, spadnięcie*). Іменники із цим значенням у польській мові кількісно майже вдвічі переважають українські девербативи. Жодне дієслово не реалізувало всі СЗ типової СП.

Література

1. Адамець Н. В. Словотвірна парадигматика дієслів руху в сучасній українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Н. В. Адамець. – Івано-Франківськ, 2016. – 20 с.
2. Бразаускене Е. М. Словообразовательный потенциал префиксальных глаголов : автореф. дис. ... канд. филол. наук / Е. М. Бразаускене. – М., 1991. – 22 с.
3. Валюх З. О. Словотвірна парадигма як об'єкт зіставної типології / З. О. Валюх // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного ун-ту. Філологія, педагогіка, психологія. – 2013. – Вип. 27. – С. 6–10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkyu_2013_27_3

4. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І. Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1988. – 256 с.
5. Грещук В. В. Нариси з основоцентричної дериватології / В. В. Грещук, Р. О. Бачкур, І. Ф. Джочка, Н. М. Пославська. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2007. – 348 с.
6. Джочка І. Ф. Дериваційний потенціал дієслів конкретної фізичної дії з семантикою створення об'єкта : автореф. дис. ...канд. філол. наук / І. Ф. Джочка. – Івано-Франківськ, 2003. – 20 с.
7. Земская Е. А. О парадигматических отношениях в словообразовании / Е. О. Земская // Русский язык. Вопросы его истории и современного состояния. Виноградовские чтения 1–8. – М. : Наука, 1978. – С. 63–77.
8. Земская Е. А. Теоретические проблемы сопоставительного изучения словообразования славянских языков (семантико-функциональный аспект) / Е. А. Земская, О. П. Ермакова, З. Рудник-Карват // Славянское языкознание. XI Междунар. съезд славистов : сб. докладов. – М. : Наука, 1993. – С. 248–263.
9. Клименко Н. Ф. Словообразовательные гнезда слов как объект типологического изучения / Н. Ф. Клименко // Актуальные проблемы русского словообразования : материалы VI респ. научн.-практ. конф. – Самарканд, 1991. – С. 81–83.
10. Ковалик І. І. Вопросы словообразования имен существительных восточнославянских языков в сравнении с другими славянскими языками : автореф. дис. ... д. філол. наук / І. І. Ковалик. – К., 1961. – 37 с.
11. Кушлик О. П. Словотвірна парадигматика похідних дієслів в українській мові : [монографія] / О. П. Кушлик. – Дрогобич : Коло, 2015. – 384 с.
12. Михайлик Р. П. Семантико-граматична структура дієслів на -ся в сучасній українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Р. П. Михайлик. – К., 1995. – 19 с.
13. Морозова Т. С. Структура словообразовательных парадигм русского глагола : автореф. дис. ...канд. філол. наук / Т. С. Морозова. – М., 1980. – 19 с.
14. Познанський Р. В. Словотворча спроможність дієслів семантичного поля «аграрне виробництво (рослинництво)» : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Р. В. Познанський. – Івано-Франківськ, 2014. – 20 с.
15. Пославська Н. М. Структура і семантика словотвірних парадигм дієслів із семою руйнування об'єкта : автореф. дис. ...канд. філол. наук / Н. М. Пославська. – Івано-Франківськ, 2006. – 20 с.
16. Сегін Л. В. Словотворча продуктивність дієслів динамічної просторової локалізованості з префіксом *ви-* в українській мові / Л. В. Сегін // Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного ун-ту : зб. наук. пр. – Вип. 10. – Кривий Ріг, 2014. – С. 107–116.
17. Сопоставительное изучение словообразования славянских языков. – М. : Наука, 1989. – 272 с.
18. Чиканцева Т. В. Словообразовательные парадигмы непроизводных глаголов современного русского языка : автореф. дис. ...канд. філол. наук / Т. В. Чиканцева. – Л., 1984. – 22 с.
19. Buzassyova K. Simantická struktúra slovenských deverbativ / K. Buzassyova. – Bratislava, 1973. – 237 s.
20. Jadacka H. Rzeczownik polski jako baza derywacyjna. Opis gniazdowy / H. Jadacka. – Warszawa : PWN, 1995. – 216 s.

Умовні скорочення

- СУМ – Словник української мови. – К. : Наук. думка, 1970–1980. – Т. 1–11.
- СУМГ – Словарь української мови / За ред. Б. Д. Грінченка. – К. : Наук. думка, 1996. – Т. 1–4.
- ВТССУМ – Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і головн. ред. В. Г. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТГ «Перун», 2001. – 1440 с.
- SJPD – Słownik języka polskiego / red. naczelny W. Doroszewski. – Warszawa : Wiedza powszechna, 1958–1969. – Т. 1–11.
- SJPK – Słownik języka polskiego / pod red. I. Karłowicza i in. – Warszawa : Wyd-wo Kasy im. Minowskiego, 1900–1933. – Т. 1–8.

Стаття надійшла до редакції 03.10.2017 р.